

ปัญหาขอทานเด็ก : ผลพวงของการพัฒนาที่ไม่สมดุล

ณิชา บุรณสิงห์

วิทยากรชำนาญการพิเศษ

กลุ่มงานบริการวิชาการ 3 สำนักวิชาการ

ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงโครงสร้างทางเศรษฐกิจ การเมือง และสังคม ซึ่งก่อให้เกิดทั้งความเจริญก้าวหน้าและปัญหาที่เป็นผลกระทบมาจากการพัฒนาประเทศที่ไม่สมดุล ซึ่งนำไปสู่ความไม่เท่าเทียมทางสังคม ทำให้บางครอบครัวต้องเผชิญปัญหาจากการไม่ได้รับความเป็นธรรมในสังคม ถูกเอารัดเอาเปรียบ รวมทั้งปัญหาความเหลื่อมล้ำทางรายได้ ทำให้เกิดช่องว่างระหว่างคนจนกับคนรวยมากขึ้นและประชาชนบางส่วนยังไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการของภาครัฐได้อย่างทั่วถึง หรือบางรายได้รับสวัสดิการไม่เพียงพอต่อการใช้จ่ายในการดำรงชีวิตตลอดจนการเปลี่ยนแปลงของโครงสร้างสถาบันครอบครัว ผู้คนต่างพากันหาหนทางเพื่อความอยู่รอดในการดำเนินชีวิตในสังคม จึงขาดการเอาใจใส่ดูแลครอบครัวหรือปัญหาครอบครัว ไม่ว่าจะเป็นการหย่าร้างของพ่อแม่ การใช้ความรุนแรง การทะเลาะกัน การแต่งงานใหม่ของพ่อแม่ เป็นต้น ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ สร้างความกดดันให้เด็กต้องออกจากครอบครัว เพราะทนสภาพความเป็นอยู่ในครอบครัวไม่ได้ จึงต้องเร่ร่อนขอทานไปในสถานที่ต่าง ๆ เพื่อเลี้ยงชีพตนเองตามที่ปรากฏในสื่อสาธารณะต่าง ๆ ว่ามีขอทานตามแหล่งชุมชนสาธารณะหรือสถานที่ท่องเที่ยวเป็นจำนวนมาก ปัญหาดังกล่าวมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี และเป็นปัจจัยสำคัญส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของประเทศ รวมถึงปัจจุบันมีกระบวนการค้ามนุษย์ โดยมีการลักพาตัวหรือล่อลวงเด็กมาเพื่อเป็นเครื่องมือในการขอทาน ซึ่งเป็นปัญหาสังคมที่ทุกภาคส่วนต้องร่วมมือกันแก้ไขปัญหา เพื่อให้เด็กอยู่ในสังคมได้อย่างปลอดภัย และมีคุณภาพชีวิตที่ดีต่อไป

สาเหตุของการเป็นขอทานเกิดจาก 2 สาเหตุคือ

1. เป็นผู้ยากไร้ ไม่มีที่อยู่อาศัย ไร้ญาติและไม่สามารถประกอบอาชีพอื่นได้จึงต้องหาเลี้ยงชีพด้วยการขอทาน
2. กระบวนการค้ามนุษย์ทำเป็นธุรกิจ เพื่อนำเงินที่ได้มาให้ผู้บงการโดยมีกระบวนการลักพาตัวหรือล่อลวงเด็กมาเป็นขอทานมีการทำร้ายร่างกายถึงขั้นตัดอวัยวะเพื่อให้เป็นที่น่าเวทนาสงสารในสายตาของผู้คนที่พบเห็น (บทความประเด็นปัญหาสังคม เรื่อง ปัญหาคนขอทานในสังคมไทย, 2558)

ปัจจัยที่เด็กต้องมาขอทาน

1. ปัจจัยจากสภาพสิ่งแวดล้อม

การชักนำของกลุ่มเพื่อนหรือกระบวนการขอทานและสถานะแวดล้อมรอบบ้านโดยเฉพาะยาเสพติดและเกมส์เป็นปัจจัยดึงดูดสำคัญที่ทำให้เด็กเข้าสู่อาชีพขอทาน รวมถึงการรวมกลุ่มทำให้เด็กได้รับการยอมรับจากเพื่อนมีชีวิตใหม่ที่ตื่นเต้นและรู้สึกว่าการมีพื้นที่ทางสังคม นอกจากนี้สภาวะแวดล้อมรอบบ้านของเด็กมักจะมีบุคคลที่เป็นขอทานทำให้เด็กเกิดความคุ้นเคยกับงานขอทานและไม่เกรงกลัว

2. ปัจจัยจากลักษณะของงาน

งานขอทานเป็นงานที่เข้าถึงง่ายกระบวนการในการทำงานไม่ซับซ้อน ไม่ต้องใช้ความรู้ ได้เงินง่ายใช้เวลาอันน้อยเป็นปัจจัยสำคัญในการดึงดูดเด็กให้เป็นขอทานเป็นจำนวนมาก

3. ปัจจัยจากความยากจนและความไม่เป็นธรรมในการกระจายรายได้

เป็นสาเหตุพื้นฐานที่ส่งผลให้หลายครอบครัวอพยพมาเผชิญชีวิตในเมืองใหญ่ส่งผลให้ครอบครัวให้ความสนใจกับการหารายได้และการกระจายรายได้มากกว่าการพัฒนาความสัมพันธ์ในครอบครัว นอกจากนี้ความยากจนทำให้บุคคลกลายเป็นผู้ที่ด้อยโอกาสทางสังคมหลายอย่าง เช่น การขาดโอกาสในการศึกษาและการขาดโอกาสในการประกอบอาชีพ งานขอทานจึงกลายเป็นทางเลือกหนึ่งของบุคคลที่ด้อยโอกาสทางสังคม (ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ “ถอดบทเรียนการจัดระเบียบคนขอทาน”, 2558)

นโยบายกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้ออกมาตรการจัดระเบียบคนขอทานเนื่องจากมีการนำเด็กมาเป็นเครื่องมือในการขอทานเพิ่มขึ้นซึ่งเป็นปัญหาการค้ามนุษย์อีกด้านหนึ่ง และประเทศสหรัฐอเมริกาได้ประกาศปรับลดระดับปัญหาการค้ามนุษย์ของประเทศไทยไปที่ระดับ 3 (Tier 3) เดิมประเทศไทยถูกจัดระดับอยู่ที่ 2.5 (Tier 2 watch list) เป็นระยะเวลา 4 ปีติดต่อกัน ทำให้ภาครัฐมีความพยายามในการแก้ไขปัญหาการค้ามนุษย์ในรูปแบบต่าง ๆ ให้เป็นรูปธรรมมากขึ้น

ดังนั้น กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้จัดประชุมเพื่อจัดทำร่างบันทึกความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องทั้งหมดเพื่อร่วมกันในการประสานข้อมูลเบาะแสปัญหาสังคม จำนวน 4 ด้าน คือ

1. ปัญหาการค้ามนุษย์
2. การใช้ความรุนแรงต่อเด็ก สตรี ผู้สูงอายุ
3. การตั้งครุฑไม้พร้อม
4. การใช้แรงงานเด็ก

นอกจากนี้ กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์มีแนวทางที่จะแก้ไขพระราชบัญญัติควบคุมขอทาน พ.ศ. 2484 จึงได้แต่งตั้งคณะอนุกรรมการแก้ไขปัญหาคอนขอทาน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาสภาพปัญหาคอนขอทานเพื่อวางแนวทางในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว รวมถึงการแต่งตั้งคณะทำงานเพื่อปฏิบัติการตามที่คณะอนุกรรมการมอบหมาย (รายงานสถานการณ์ปัญหาเด็กขอทานรอบปี 2557, 2558)

พล.ต.อ.อดุลย์ แสงสิงแก้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นประธานในการประชุมซักซ้อมแผนการดำเนินงานการจัดระเบียบขอทานทั่วประเทศเมื่อวันที่ 21 มกราคม 2558 โดยผลการประชุมสรุปว่า กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ได้บูรณาการแก้ปัญหาร่วมกันกับหน่วยงานต่างๆ เพื่อเตรียมพร้อมก่อนที่จะจัดระเบียบขอทานพร้อมกันทั่วประเทศ และได้กำหนดนโยบายดำเนินการทั่วประเทศเพื่อให้เกิดผลใน พ.ศ. 2558 โดยใช้หลัก 3 P ได้แก่

1. การบังคับใช้กฎหมาย (Policy) เป็นนโยบายเพื่อเพิ่มแนวทางการขับเคลื่อนงานให้ครอบคลุมและเน้นการบังคับใช้กฎหมายให้มีประสิทธิภาพ เช่น

- ตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการขอทานจังหวัด
- แต่งตั้งพนักงานเจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานคุ้มครอง
- จัดระเบียบคนขอทาน และจัดทำทะเบียนข้อมูล
- โครงการจัดทำและพัฒนาฐานข้อมูลคนขอทาน
- ขยายผลดำเนินคดีกับขบวนการค้ามนุษย์
- แก้ไขปรับปรุงพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. 2484
- จัดตั้งศูนย์อำนวยการป้องกันและแก้ไขปัญหาการขอทาน

2. การคุ้มครองช่วยเหลือ (Protection) เป็นการพัฒนาระบบการให้การคุ้มครอง ช่วงเหลือ พื้นฟูตามปัจจัยและสาเหตุการเป็นขอทานเช่น

- ทำบันทึกความร่วมมือเพื่อความมั่นคงทางอาชีพและรายได้
- คัดแยกเหยื่อจากการค้ามนุษย์ และการคุ้มครองสวัสดิภาพคนขอทาน
- จัดบริการฟื้นฟู และพัฒนาศักยภาพคนขอทาน
- เสริมสร้างศักยภาพบุคลากรที่เกี่ยวข้องในการปฏิบัติงาน

3. การป้องกัน (Prevention) เป็นการป้องกันในรูปแบบต่าง ๆ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญและเป็นมาตรการที่จะช่วยในการจัดการปัญหาได้อย่างเหมาะสม รวมไปถึงการรณรงค์ ประชาสัมพันธ์ให้สังคมตระหนักถึงการป้องกันอย่างถูกวิธี เช่น

- ศึกษาวิจัยเรื่องการพัฒนากระบวนการคุ้มครองทางสังคม เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาการขอทาน และกลุ่มเสี่ยง
  - รณรงค์ประชาสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง
  - ให้ความรู้เรื่องกฎหมายและสิทธิในการเข้าถึงบริการพื้นฐาน และบริการด้านสวัสดิการ
  - ส่งเสริมเครือข่าย โดยมีกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์เป็นแกนนำ
- เฝ้าระวังปัญหา
- ทำข้อตกลงร่วมมือ (MOU) กับเครือข่ายในการแก้ไขปัญหาค้าขอทานต่างด้าว

รวมทั้งมอบหมายให้กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ (พส.) จัดตั้งศูนย์ปฏิบัติการการจัดระเบียบคนขอทาน ร่วมมือกับจังหวัดดำเนินการจัดระเบียบขอทานทั่วประเทศ โดยเชื่อมโยงกับภาคีเครือข่าย และให้ดำเนินการอย่างจริงจังและต่อเนื่องทุกเดือน กรณีการจัดระเบียบที่ผ่านมามีขอทานกลับมากระทำซ้ำ โดยเฉพาะขอทานต่างด้าว จึงต้องมีการทบทวนข้อตกลงความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ปัญหามากยิ่งขึ้น (การประชุมซักซ้อมแผนการดำเนินงานการจัดระเบียบคนขอทานทั่วประเทศ, 2558)

นายอนุสันต์ เทียนทอง ผู้ตรวจราชการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ มีนโยบายในเบื้องต้นจะไม่ให้มีขอทานเด็กและการบังคับบุคคลมาเป็นขอทาน เนื่องจากการกระทำดังกล่าวอาจจะเชื่อมโยงกับการค้ามนุษย์ สำหรับการปรับปรุงแก้ไข พระราชบัญญัติควบคุมคนขอทาน พ.ศ. 2484 ขณะนี้ได้มีการยกร่างเพื่อเตรียมเสนอคณะรัฐมนตรี เพื่อเข้าสู่กระบวนการทางนิติบัญญัติ โดยหลักการของร่าง

พระราชบัญญัติใหม่เน้นแยกกรณีออกจากขอทาน เพิ่มบทลงโทษขอทาน เน้นการคุ้มครองผู้ตกเป็นเหยื่อ และการบัญญัติบทลงโทษอย่างหนักกับผู้แสวงหาประโยชน์จากการนำคนมาขอทานทั้งคนไทยและต่างด้าว (พม.ลุยจัดระเบียบขอทานทั่วประเทศ ชง พ.ร.บ.เพิ่มโทษ, 2558)

ในส่วนสภานิติบัญญัติแห่งชาติ โดยคณะกรรมการสิทธิการสังคม กิจการเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ และผู้ด้อยโอกาส ได้ผลักดันการจัดทำร่างพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. .... ขึ้น โดยมีเหตุผลว่า เนื่องด้วยปัจจุบันการขอทานมีลักษณะของการแสวงหาประโยชน์โดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย จากผู้ซึ่งอาศัยความอ่อนด้อยทางร่างกาย สติปัญญา ความสามารถ หรือสภาพจิตใจของบุคคลอื่น อันส่งผลให้เกิดความเสียหายต่อความสงบเรียบร้อยของประเทศ ซึ่งขณะนี้อยู่ในขั้นตอนที่คณะรัฐมนตรีจัดทำร่างพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. .... เพื่อนำมาพิจารณาเปรียบเทียบกับร่างของสมาชิกสภานิติบัญญัติแห่งชาติที่จะเสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติต่อไป (ร่างพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. ...., 2558)

สถิติคนขอทาน พ.ศ. 2557 - 2558

กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ดำเนินการเก็บข้อมูลและจัดระเบียบคนขอทานในกรุงเทพฯ และส่วนภูมิภาค 77 จังหวัด จำนวน 3 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 ระหว่างวันที่ 14 - 20 ตุลาคม 2557 ครั้งที่ 2 ระหว่างวันที่ 19 - 25 พฤศจิกายน 2557 และครั้งที่ 3 ระหว่างวันที่ 26 - 30 มกราคม 2558 พบว่ามีขอทานในประเทศทั้งสิ้น 1,567 คน โดยแบ่งประเภท ดังนี้

1. ประเภทบุคคลขอทาน เป็นคนไทย จำนวน 750 คน และคนต่างด้าว จำนวน 436 คน รวมทั้งสิ้น 1,186 คน จังหวัดที่พบขอทานมากที่สุด ได้แก่ กรุงเทพมหานคร จังหวัดชลบุรี จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดเชียงราย และจังหวัดนครสวรรค์

2. ประเภทเด็กขอทาน เป็นเด็กไทย จำนวน 64 คน และเด็กต่างด้าว จำนวน 86 คน รวมทั้งสิ้น 147 คน ในจำนวนนี้ เป็นเด็กที่มาขอทานในลักษณะเป็นคู่แม่ลูกหรือคู่พ่อลูก จังหวัดที่มีเด็กมาขอทานมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดนนทบุรี จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดสมุทรสงคราม และจังหวัดสุพรรณบุรี

3. ประเภทกลุ่มคนพิการขอทาน แยกความพิการเป็นด้านการเคลื่อนไหวทางร่างกาย จำนวน 16 คน ด้านการมองเห็น จำนวน 64 คน ด้านการได้ยินและสื่อความหมาย จำนวน 22 คน ด้านจิตใจหรือพฤติกรรม จำนวน 22 คน ด้านสติปัญญา จำนวน 5 คน และพิการซ้ำซ้อน 1 ราย รวมทั้งสิ้น 234 คน จังหวัดที่คนพิการมาขอทานมากที่สุด ได้แก่ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดเลย จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดกาฬสินธุ์ (ยอดขอทานรบ. “บักตู่” ล่าสุด 1,567 ราย ต่างด้าว 436 ราย “กทม.” ครองแชมป์, 2558)

บทสรุปและข้อเสนอแนะจากผู้ศึกษา

ปัญหาขอทานเด็กนับว่าเป็นปัญหาที่สำคัญของสังคมไทยซึ่งส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์และปัญหา ด้านสังคมของประเทศอย่างมาก และมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี สาเหตุเกิดจากโครงสร้างสังคม และการพัฒนา ประเทศที่ยังเหลื่อมล้ำและไม่เท่าเทียมกันในสังคมไทย รวมถึงประชาชนบางส่วนยังไม่สามารถเข้าถึงสวัสดิการของภาครัฐได้อย่างทั่วถึง หรือได้รับสวัสดิการที่ไม่เพียงพอต่อการดำรงชีวิตในปัจจุบัน จึงเป็นเหตุ ให้ไม่สามารถพัฒนาคุณภาพชีวิตหรือยกระดับฐานะครอบครัวได้เนื่องจากขอทานเกิดจากปัญหาความ

ยากจนและปัญหาครอบครัวทำให้ต้องกลายมาเป็นขอทานเพื่อความอยู่รอดในการดำเนินชีวิตในสังคมและเป็นช่องว่างให้กลุ่มมิชชันนารีดำเนินการได้ง่ายเนื่องจากคนไทยบางส่วนยังมีค่านิยมในการให้เงินกับขอทานหรือมีบุคคลบางกลุ่มใช้คนขอทานเป็นเครื่องมือแสวงหาประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย ส่งผลกระทบและเกิดความเสียหายทั้งด้านสังคม และด้านเศรษฐกิจของประเทศ นอกจากนี้ยังมีปัญหาคนต่างชาติที่หลบหนีเข้าเมืองผิดกฎหมายมาขอทานในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ประเด็นสำคัญในปัจจุบันคือปัญหาการลักพาหรือล่อลวงเด็กมาเพื่อเป็นเครื่องมือในการขอทาน ซึ่งเป็นประเด็นที่ต้องได้รับการเยียวยาจากสังคมอย่างเร่งด่วน

ดังนั้น รัฐบาลและทุกภาคส่วนต้องตระหนักถึงปัญหาการนำเด็กมาเป็นเครื่องมือในการขอทานซึ่งปัญหาดังกล่าวมีความสลับซับซ้อนและมีสภาพปัญหาที่หลากหลาย สิ่งสำคัญ คือจะอย่างไรให้คนในสังคมได้ตระหนักและร่วมมือกันแก้ปัญหาขอทานเด็กอย่างแท้จริง เพราะเมื่อประเทศไทยเข้าสู่ประชาคมอาเซียนแล้วปัญหาเด็กขอทานจะมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นและยากต่อการแก้ไขเนื่องจากจะมีการไหลเวียนของประชากรจากประเทศเพื่อนบ้านเข้าสู่ประเทศไทย ดังนั้นการแก้ไขปัญหาการนำเด็กมาเป็นเครื่องมือในการขอทาน รัฐบาลต้องมีการกำหนดนโยบายที่ชัดเจนมีมาตรการและแนวทางป้องกันเพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาขอทานในประเทศไทยได้อย่างเป็นรูปธรรม

แนวทางป้องกันปัญหาขอทานเด็กมีดังนี้

1. ภาครัฐควรกำหนดนโยบายและจัดสวัสดิการสังคมในรูปแบบต่าง ๆ แก่ผู้ด้อยโอกาสอย่างเพียงพอและทั่วถึง โดยการให้ความรู้ด้านสิทธิขั้นพื้นฐานในการเข้ารับบริการขั้นพื้นฐานของรัฐ รวมถึงสิทธิการเข้าถึงบริการด้านกฎหมาย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำของสังคม และสร้างโอกาสหรือสร้างอาชีพให้ผู้ด้อยโอกาสได้มีความมั่นคงในชีวิต

2. ภาครัฐควรทำหน้าที่ประสานความร่วมมือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อรณรงค์ให้คนในสังคมไม่สนับสนุนการขอทานซึ่งเชื่อมโยงไปสู่การคุ้มครองกลุ่มเสี่ยงหรือผู้ที่จะถูกแสวงหาผลประโยชน์ในการค้ามนุษย์ โดยมีการทบทวนบทบาทของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยต้องร่วมกันหาแนวทาง และแก้ไขปัญหาแบบบูรณาการร่วมกันตามบริบทของสภาพสังคมในปัจจุบัน เพื่อทำให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อประเทศและมีความเป็นระเบียบเรียบร้อยมากขึ้น

3. การแก้ไขพระราชบัญญัติควบคุมคนขอทาน พ.ศ. 2484 ควรให้สอดคล้องกับสถานการณ์ปัจจุบันและนำกฎหมายที่เกี่ยวข้องมาบังคับใช้อย่างเคร่งครัดเพื่อเป็นกลไกช่วยเหลือขอทานไม่ให้ตกเป็นเหยื่อของขบวนการค้ามนุษย์ จัดทำข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อรองรับการเปิดประชาคมอาเซียนโดยมีการประสานงานด้านนโยบายแผนงานระหว่างหน่วยงานทั้งภาครัฐและภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องเพื่อแก้ไขปัญหาคนขอทานอย่างยั่งยืนและกำกับดูแลการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ปราบปรามคนขอทานให้ปฏิบัติตามระเบียบอย่างเคร่งครัดเพราะอาจกระทบความสัมพันธ์ระหว่างประเทศได้

4. ควรปรับปรุงกฎหมายและเพิ่มบทลงโทษมากขึ้น สำหรับกลุ่มมิชชันนารีที่นำเด็กมาเป็นเครื่องมือในการขอทานหรือบุคคลที่ใช้คนขอทานเป็นเครื่องมือแสวงหาผลประโยชน์โดยมิชอบด้วยกฎหมาย เช่น บัญญัติโทษทางอาญาแก่ผู้อยู่เบื้องหลังการขอทาน เพื่อมิให้เป็นตัวอย่างในการกระทำความผิด

5. สิ่งสำคัญ คือ ผู้ปกครองควรดูแลบุตรหลานหรือคนในครอบครัวตนเองอย่างใกล้ชิด และควรมีกิจกรรมภายในครอบครัว เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีให้เกิดขึ้นภายในครอบครัว รวมถึงคอยสอดส่องดูแลระวังมิจฉายีพลักพาตัวเด็กไปขอทานเพื่อป้องกันมิให้เด็กกลายเป็นเด็กขอทานตามข้างถนนหรือเข้าสู่วงจรของยาเสพติดและปัญหาอาชญากรรมอื่นๆ

บรรณานุกรม

กรมพัฒนาสังคมและสวัสดิการ. (2558). การประชุมซักซ้อมแผนการดำเนินงานการจัดระเบียบคนขอทานทั่วประเทศ (เอกสารอัดสำเนา). กรุงเทพฯ.

บทความประเด็นปัญหาสังคม เรื่อง ปัญหาคนขอทานในสังคมไทย. (2558). สืบค้น 8 กรกฎาคม 2558 จาก <http://sd11.igetweb.com/index.php?lite=article&qid=42055355>

ผลการประชุมเชิงปฏิบัติการ “ถอดบทเรียนการจัดระเบียบคนขอทาน. (2558)

สืบค้น 8 กรกฎาคม 2558 จาก

http://61.19.238.229/dsdw2011/doc_pr/beggar.pdf

พม.ลุยจัดระเบียบขอทานทั่วประเทศ ชง พ.ร.บ.เพิ่มโทษ. (2558). สืบค้น 14 กรกฎาคม 2558 จาก

<http://www.thairath.co.th/content/476220>

ยอดขอทานรบ. “บึกตู่” ล่าสุด 1,567 ราย ต่างตัว 436 ราย “กทม.” ครองแชมป์. (2558).

สืบค้น 14 กรกฎาคม 2558 จาก

http://www.isranews.org/isranews-news/item/37238-%E0%B8%B7news01_37238.html

ร่างพระราชบัญญัติควบคุมการขอทาน พ.ศ. ....(2558). สืบค้น 10 สิงหาคม 2558 จาก

<http://www.naewna.com/lady/columnist/16424>

รายงานสถานการณ์ปัญหาเด็กขอทานรอบปี 2557. (2558). สืบค้น 17 กรกฎาคม 2558 จาก

http://www.notforsale.in.th/autopagev4/show_page.php?topic_id=1774&auto_id=7&TopicPk=